UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Disputatio || excellentium. D. doctoru[m] Iohannis Eccij & || Andre[a]e Carolostadij q[uae] cepta est Lipsi[a]e || XXVII. Iunij. An. M.D.XIX.

Eck, Johannes
Karlstadt, Andreas

[Erfurt], 1519

VD16 E 320

Carolostadius.

urn:nbn:de:hbz:466:1-32477

Visual Library

in qua ſed diſpiciamus que adducit.

¶ Primo Auguſt: in 32. c. Enchiri: in nullo nobis reluctat. Nam toties iam inculcauim⁹ ſctōs pr̄es quū dicāt totū opus bonū fieri a deo nō ꝑ hoc negare libe: arbi: concurſum. ſed dei et gratie principalitatē aſſerere. quod ipſa verba Auguſtini adducta liquido cōprobant. Inquit em̄ ꝑparat adiuuandā et preparatā adiuuat. Nam adiutorū noīe actiuitatē libe: arbi: exprimit vt tractatu. 4. ſup ep̄l'a Johan: iam pridem allegata declarat. Si dicis inquit adiutor me⁹ eſto aliquid agis ſi nihil agis. quō ille adiuuat Porro q̄d apl'm induxit deum opari in nobis velle et operari. ſi me non fallit memoria Apl'us habet. Qui opatur in nobis velle et pficere ꝓ bona voluntate. Utcumq̄ ſit aſſentior facillime deum operari in nobis velle. ſed nobiſcum vt Bernhardus dicit.

¶ Qđ ſcđo loco beatū inducit Auguſt: ex. 1. retracta: c. 23. ꝙ bonum opus ſit tanq̄ munuſculū datū a deo Dico oportere ꝑpēdere de qua ſubiecta materia loquant authores loquit em̄ ibi Auguſt: de fide et chari: ad que ipſa volūtas indubio habet ſe tm̄ paſſiue. Aliud aūt eſt loqui de bono ope. Nec ſubſequētia negamus. voluntatē non poſſe in bonū opus niſi vocetur. ꝙ omnē actionē voluntatis bonā deus ſua motione ꝑueniat. Nec hoc negamus quin deus ꝑbeat vires. ſed ſi prebet vtiq̄ voluntas haberet illas. Quare oramus deum. vt bona opa noſtra aſpirando ꝑueniat et adiuuando ꝓſequatur.

¶ Ad Grego: nō diſſimilit dicim⁹ qui tā ſepe in libris Moraliū libertatē volūtatis tollit. Nihil em̄ agere poſſum⁹ qđ deo placeat. Deo nō adiuuāte. qui cū grām gratis det. alioquin gratia non eſſet. iuxta Apl'm. opus bonum ab illa ꝑcedens optimo iure. donum dicit dei. et meritū noſtrū. iuxta illud Auguſtini ad Sixtū pſbi. cū de⁹ coronat merita nr̄a. nihil aliud coronat q̄ munera ſua.

¶ De Cyrillo et quotquot alii qui adduci poſſūt nihil eſt qđ allatū negemus Non em̄ poſſunt hoīes facere que placeant deo. niſi induant ſupiori virtute. ſicut dn̄s Jheſus Apl'os admonebat. vt ſederent in ciuitate donec induerent virtute ex alto. Uirtus inq̄ habitus eſt et gratia. vbi voluntatis eſt recipere. nacta vero virtute. eius quoq̄ eſt opari. Et de iiſdem virtutibus ſcriptura loquitur apud Ezechie:

Caroloſtadius.

¶ Gratiam ago dn̄o doctori qui hanc cōcedit ꝙ bona opa ſunt dona dei et ꝙ deus ſua dona coronat. Qđ aūt mihi repugnantiā obiicit ad ꝑcedentia et ſequentia remitto. et quero quā actiuitatē habeat ferula vel baculus quo pedagogus cedit adoleſcentulū data reſponſione ꝓgrediemur.

Eckius.

¶ Querit clariſſi: d. d. quā habeat actiuitatē ferula vel baculus qua Pedagogus verberat diſcipulum R̄ndeo cum ſuo modo om̄is cauſa ſcđa poſſit dici et inſtrumētalis. neceſſariū eſt diuerſa eſſe genera inſtrumentoꝝ. Nā aliq̄ cauſa inſtrumentalis natiua ſeu genuina vi et virtute. aliq̄ cōmunicata vtit ptāte. tenuiſſimus vero inſtrumenti modus eſt cū inſtrumentū ſolūmodo agit vt directū. ſiue hoc fiat per cuiuſdā impetus impreſſionē aut ſolū virtute lationis. Quo ſic prelocuto r̄ndeo ꝓpoſite queſtioni ſatis captioſe baculū habere actiuitatē inquantū a manu ipſi⁹ mgr̄i dirigit. Cui⁹ iprobationē audire pat⁹ ſum

Ariſtoteles adeſt dixit Carolo:

Caroloſtadius.

¶ Quidquid ſit de diſtinctiōe Egregii. d. docto. hoc dicit Eſaias. qđ quēadmodū inſtrumenta mota nihil poſſunt dicere ſuis motorib⁹. ita nec hō actus ſpūſancto poteſt ſibi quidq̄ arrogare illi⁹ motionis vel actionis. mō Eſaias c. 10. ſic inquit. Nunquid glorlabit ſecuris cōtra eum qui ſecat in ea et exaltabitur ſerra contra eum a quo trahitur? Et baculus contra eū a quo mouetur. Ergo etiā libe: arbi: qđ compatur huiuſmodi inſtrumentis. non poteſt dicere.

bonũ opus nõ eſt totaliter a deo.qm̃ ſi hoc dicit glorìatur cõtra dominum;

Eckius.

¶ Clariſſ:d.d.cõtra rñſionẽ ꝑ me datam opponit de dicto Eſaie.c.10.Nũqd glorìabit ſecuris aduerſus eũ qui ſecat.ſic de ſerra tracta.ſic de baculo percu‑tiente.Ex quo loco accipiatur lib.arbi.non poſſe dicere q̃d aliquid agat:qm̃ ſi voluntas negaret bonũ opus eſſe totaliter a deo.iã glorìaret cõtra dominũ Rñdeo verba iſta ꝓphete eſſe ſymbolica que iuxta traditionem beati Dionyſij de myſtica theo. cap.4.nõ oĩmodã recipiũt ſimilitudinẽ.ſed in quadã ꝓprie‑tate cõuenientiã.Docet ergo nos Eſaias nõ debere nos gloriari in bonis opi‑bus.quod nemo niſi inſipientiſſimus negabit.Cum apl̃us nos inſtruat.Qui glorìatur in dño gloriet.Quare in hunc finẽ idonea eſt triũ ſymbolorũ ſecuris ſerre et baculi coaptatio.verũ in rõe inſtrumenti.diuerſa eſt baculi ꝛ liberi arbi: compatio.quũ hoc ſit inſtrumentũ inanimatũ.alterũ vero aĩatũ vel ip̃a aĩa. Quã diuerſitatẽ.ſi auderem adducerẽ ex b.Tho:queſ:24.de veritate.

Caroloſtadius.

¶ Quid ſentiendũ ſit de iſta ꝯpatiõe inſtrumentoꝝ.remitto ad Hierony:ꝛ hoc bono aĩo.ſed opponẽdo dico.q̃d hoc agere q̃d hꝫ lib.arb.actũ a grã.eſt.mu‑nus dei.et op⁹ dei.Quod Auguſ:apte dicit de ſpũ et lr̃a ca:2.ꝑterea Ezechie‑lis.36.ſcribit.Ego faciã vt in ꝑceptis meis ambuletis ꝛ iudicia mea cuſtodia‑tis ꝛ operemi.Ex quo apte ſequit̃ qđ deus facit nos facere et facit nos opari.
¶ Deinde vellẽ ab egre:d.d.ſcire quis eccleſiaſticoꝝ vſpiã ſcripſerit.op⁹ bonũ eſſe totũ dei.et non totaliter.ꝛ niſi me fallat obiutio eſt vna chimera biſtricoſa. quã dñs d.cõminiſcit̃.vt ſit incõcluſibilis et imperterrit⁹.

Eckius.

¶ Primo de Auguſ:cap.2.de ſpũ et litera nihil eſt qđ dubitẽ neq; de Ezechiele quin deus faciat nos facere q̃dquid fecerimus.Quãto magis facit nos facere bona.quod dudum expoſui deum plus agere cum cauſa ſecunda.q̃ꝫ agente ſe ſola.quod d.d.clariſſ:ſi noſtra ex charitate legiſſet.intelligere potuit.cõcluſi‑.29 defenſionis.Scio eñ orationes meas eſſe nullas niſi deus fecerit eas eſſe aliquid Quod vero obiicit.Clariſſ:doctor de biſtricoſa Chimera vbi Eccleſi‑aſtici doctores ita loquuti ſunt.vt bonum opus ſit totum a deo.non aũt tota‑liter.facit quod Arrius obiecit ſancto Athanaſio coram probo iudice querẽs a ſctõ patre vbi in diuinis libris repiretur vocabulũ Homouſia.Nam ob hoc nouatum vocabulũ heretici Chriſtianos appellabãt Homouſianos ꝛ Hune‑ricus Uandalorũ rex in Africa legẽ dedit oẽs Homouſianos diuerſis ſup‑plicijs debere occidi.vellẽ diceret mihi Clariſſ:d.d.cũ nullus ſit fideliũ qui hoc neſciat.vnum eſſe deum in eſſentia.et trinũ in ꝑſonis.vbi perſone nomẽ in ſa‑

d.d Carolo: grãs egit d. d. eckio qđ ꝯcedit bonũ opus eſſe do num dei.hoc idẽ.d.d.ecki us ſꝑ ſe ſen ſiſſe dixit

cra repiretur ſcriptura.ita dicere poſſint de nomine theotokos diui Joannis damaſceni temporib⁹.Et in theologia eadem laboramus penuria.qm̃ plura ſunt negotia q̃ꝫ vocabula.Quare cum cõſtat de re.fruſtra diſputat̃ de nomine et diſputatio de nominib⁹.pertinacibus eſt relinquẽda.Jdeo quum rem meã et intentionẽ d.d.clare intellexerit.fruſtra conatur venari vocabula hoc volui dicere totum opus bonũ eſſe a deo.ſed quia non fit ſine liberi arbi:concurſu et actiuitate.ne concurſum illum negarem.dixi nõ fieri totaliter a deo.quod eſt compendio et abſolute rem pronunciare.Quare dñs doctor ſententiam non verba improbat.

Famulus vniuerſitatis publice edixit.craſtina luce ſeu poſtridie hora ſeptima antemeridiana inchoandã diſ‑putationẽ inter d.docto:Eckiũ et Martinũ Luttherꝫ ꝛc. Que diſputatio poſt hanc ſequit̃.voluim⁹ eñ has duas eorundem cõiungere non ſine ratione.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN